

ENRIQUE MÚGICA I ANTONI ASUNCIÓN VOLEN ELS MÉS DURS A ALACANT, CASTELLÓ I PICASSENT

## Les presons valencianes hostatjaran ETA

Catalunya ha rebutjat el trasllat a les seues presons dels empresonats d'ETA, i el govern canari ha tornat a separar-se de Madrid per l'enviament, sense consulta, d'un col·lectiu 'etarra'. L'arribada d'homes i dones d'ETA al País Valencià ni tan sols ha merescut un comentari. Encara que més de cinquanta presos bascos romandran tancats pròximament a les penitenciaris valencianes.

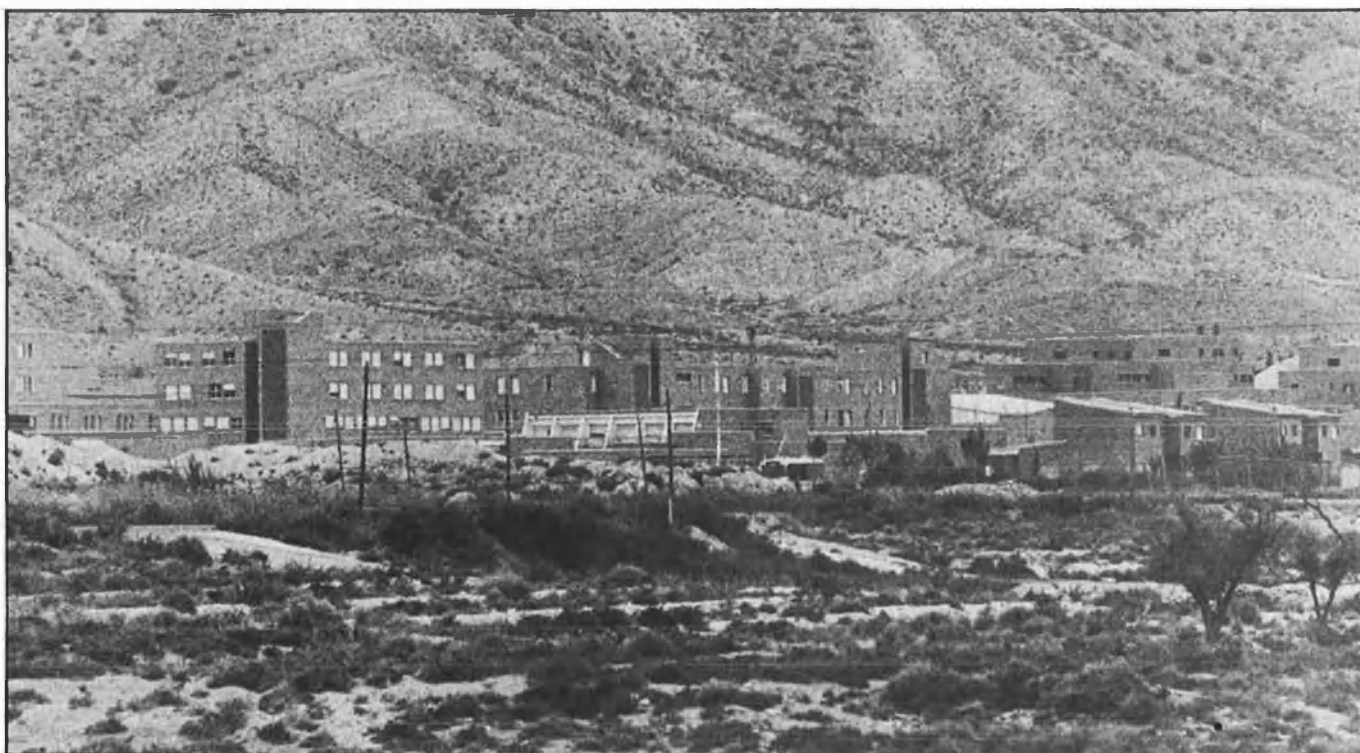
Ismael L. Belda i Esther Roig

**U**n dia després que un cotxe-bomba d'ETA esclatara fora de la tanca que protegeix l'immens complex penitenciari d'Alcalá-Meco, cinc nous presos arribaven a la presó alacantina de Fontcalent, tots cinc membres destacats del grup armat d'alliberament basc. En una mateixa furgoneta entraven al recinte Apolinar Bilbao Inzunza, natural d'Eibar; Fermín Anzizar Telletxea, d'Iruña; Xabier Beloki Kostajerena, nascut a Intxaurreondo; José Ramón Bidaburu Otadui, d'Arrasate, i Josean Etxebarri Aiestà, veí de Zornotza. Anzizar i Beloki hi venien des de la presó aragonesa de Daroca i

els altres tres homes procedien de la presó andalusa d'Almeria. Tots havien estat separats, i conduïts a la presó d'Alacant, per oposar-se, i influir sobre la resta dels presoners membres d'ETA militar, a la reinserció programada pels ministres José Luis Corcuera i Enrique Múgica, d'Interior i Justícia respectivament, i per l'actual director general de presons, el valencià Antoni Asunción.

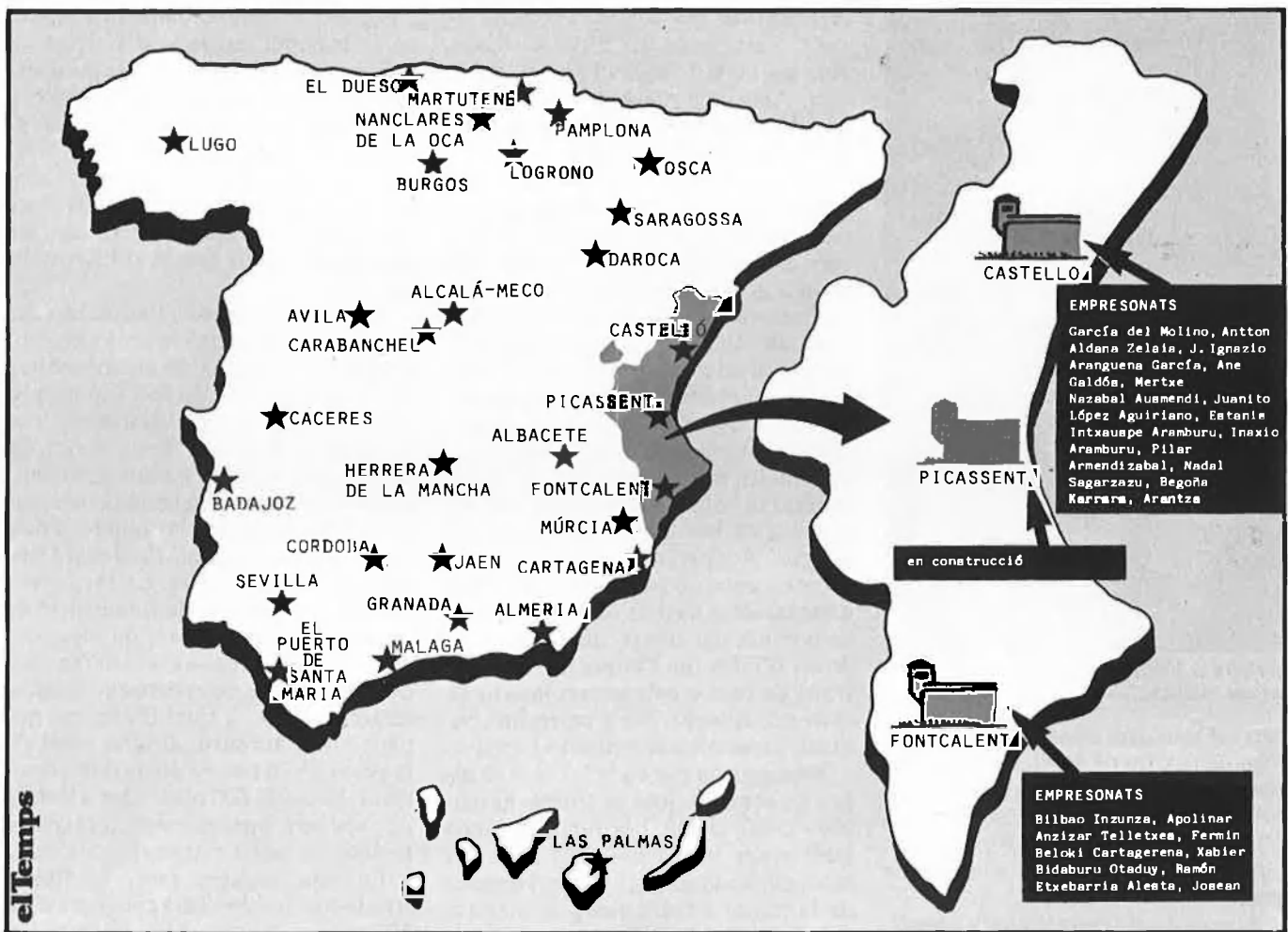
Membres de la branca dura d'ETA, traslladats sense cap oposició per part dels partits polítics valencians, allunyats encara més d'Euskadi, la totalitat d'ells es troben condemnats per delictes de sang. Tant Apolinar Bilbao com Fermín Anzizar i Josean Etxebarri, component del comando Donosti, detingut

el juliol de 1988 junt amb altres catorze militants més d'ETA, i que hi figura com a portaveu-responsable del col·lectiu alacantí d'empresonats bascos. De sang i enfrontaments amb les forces i cossos de seguretat, també van plens els currículums de Xabier Beloki i de José Ramón Bidaburu. Beloki està condemnat a 33 anys de presó per l'assassinat d'un policia nacional, i per la mort d'un altre membre de la seguretat de l'estat ha passat ja set anys de confinament. Per la seua banda, Bidaburu, matà un guàrdia civil a Onate el 1978. Ningú d'ells baixa dels 30 anys de condemna pendent, i alguns —ni Justícia ni el director de la presó, Àngel Sanz, han volgut dir quins— superen el segle de pena a complir.



La presó alacantina de Fontcalent ja acull alguns durs d'ETA.

FRANCESC CUTILLAS



Una dotzena més de militants d'ETA podrien habitar el recinte penitenciari d'Alacant en els pròxims dies, segons notícies dels sindicats de presons. Àngel Sanz, el director, no vol dir res: «Són presos comuns, igual que la resta, no mereixen, per la meua part, una declaració especial». Sanz sap, no obstant això, que les cinc noves fitxes incorporades a la seua oficina no són en absolut de rutina. El director general de presons, el valencià Antoni Asunción, nomenat en el càrrec el 29 de juliol de 1988, tampoc ha volgut dir res sobre el trasllat a aquest setmanari. Tots dos imiten Pilat.

Des del passat 9 de maig els empresonats d'ETA es troben ingressats al mòdul 4 de Fontcalet, al costat de 85 presos d'alta perillositat o primer grau. Cada un d'ells s'està en una cel·la individual de cinc metres quadrats. Un pati, dels tres que té el mòdul, està destinat a les seues passejades, de dues hores diàries. La resta del dia, des de les vuit, hora d'alçar-se, fins a les onze de la nit, han d'estar incomunicats a les cel·les. El primer conflicte s'esdevingué quan els reclusos d'ETA es negaren a complir el reglament, rebutjant, sobretot, els escorcolls.

Tant UGT com CCOO no volen alçar polseguera amb aquests trasllats. «És millor no provocar polèmica, és un problema polític de l'administració», comentava un responsable de CCOO. Però el fet és que l'aparició d'un primer enviament de presos d'ETA ha posat nerviosos els funcionaris, les vivendes dels quals se situen en una gran rambla portes endins del recinte. Fontcalet posseeix, a més, l'únic centre per a reclusos en tractament psiquiàtric de tot l'estat. Un mòdul considerat superperillós i en el qual ja s'han llevat la vida més de dotze homes.

La massificació és un altre gran problema. Amb capacitat per a hostatjar uns 400 reus, Fontcalet manté amuntegats més de vuit-cents interns. No més de 140 funcionaris han d'atendre en tres torns aquest polvorí. No obstant això, la cosa més curiosa és que un bon grup dels no peneditos d'ETA seran confinats en aquesta presó, considerada fins ara de mínima seguretat. Les tanques que envoltaven el recinte van ser tombades pels forts vents passats i encara no les havien adreçades quan hi ingressaren els cinc d'ETA. Els

aparells de seguretat tampoc funcionaven. La Guàrdia Civil començà a protegir la presó dies després d'arribar Beloki i Bidaburu.

### El comando Nafarroa

Els centres penitenciaris de Castelló han hostatjat fins fa mesos onze presos d'ETA. Ara n'hi queden nou, cinc homes i quatre dones. Els homes són Antxón García del Molino, natural de Ordizia; Ignacio Intxauspe Aramburu, d'Hernani; Estanis López Aguiriano, d'Oiartzun; Juan Nazabal Auzmendi, d'Etxarri Aranaz, i Juan Ignacio Aldana Zelaia, de Barakaldo. Elles són Mertxe Galdós, nascuda a Ezkio; Arantxa Karrera, de Tolosa; Begona Sagarzazu, de Pasai Donibane, i Ane Aranguena García, natural de Durango. El conjunt del col·lectiu trià Mertxe Galdós com a líder i portaveu de tots els empresonats.

Amb més d'onze assassinats atribuïts, Mertxe Galdós forma, junt amb Antxón García del Molino, el tàndem de presos castellonencs amb més delictes de sang. Tots dos eren membres del comando Nafarroa. A Antxón la justícia li atribueix almenys deu assassi-



El valencià Antoni Asunción no vol dir res sobre els trasllats.

nats i el considera altament perillós, però aquesta xifra de delictes humans per operacions d'ETA és superada per Mertxe Galdós. D'altres cinc membres d'ETA a Castelló de la Plana tenen també en el seu expedient una fitxa de sang.

Alguns duen, entre aquesta i les altres presons d'on provenen, més d'onze anys de confinament. Totes les dones foren traslladades des del centre penitenciari femení de Carabanchel, Madrid, el 7 d'octubre de 1988, quan ja era director general de Presons Antoni Asunción, ex-president de la Diputació de València. Els homes havien

ingressat un any abans, l'octubre de 1987, i arribaren des d'Alcalá-Meco, Herrera de la Mancha i Nanclares de Oca. Abans, la presó de Castelló mai havia acollit presoners de l'organització independentista basca.

En teoria, estan classificats com a presos de primer grau, però en la pràctica, segons queixes de diversos sindicats de funcionaris, «viuen amb més avantatges que la resta. Per exemple —denuncien— són capaços d'aconseguir allò que volen, mitjançant pressions a la direcció del centre». D'altra banda, i també al parer de sindicalistes de CCOO, UGT i CSIF, «cal destacar la seua situació de privilegi. Reben molts més diners que els altres presos i la immensa majoria d'ells disposen d'un bon capital per a consum propi». A diferència del conjunt de presos comuns o perillosos, que s'han d'empassar el menjar ordinari i de baixa qualitat del centre, els homes i les dones d'ETA fan l'impossible per obtenir, de fora o dels serveis interns de la presó, aliments per a un règim civilitzat, especialment verdures i fruites.

Repartits un per cada cel·la amb els presos comuns, tots es troben al mateix mòdul, el setè. Les dones conviuen amb altres dones del Grapo. Per a mantenir-se en forma i evitar el descens de la moral i l'aïllament, la majoria dels empresonats d'ETA ocupen el seu temps lliure en esports, en treballs manuals i sobretot en la lectura, l'activitat més política d'intramurs junt amb les assemblees.

### Herrera de Picassent

Un bon grapat de presidiaris polítics

bascos, confinats actualment a la presó de màxima seguretat d'Herrera de la Mancha, canviaran en uns mesos la seua adreça en aquell centre madrileny per una de nova prop de València: la futura presó de Picassent, a l'Horta, que serà encara de més seguretat, i acollirà entre les seues parets, segons fonts dels sindicats de funcionaris, «més de tres dotzenes» de presos d'ETA-militar.

El pla forma part de l'estratègia del Ministeri de Justícia i la seua Direcció General de Presons de desconcentrar els membres d'ETA més oposats a abandonar les armes. Els que vindran a Picassent-València seran, doncs, de la línia més dura. Segurament aquells que més influeixen en les massives reunions d'Herrera i en les opinions dels que es troben temptats de signar l'imprès per a la reinserció. La seua construcció, que projecta la finalització de les obres en l'actual mes de juny, encara que la seua posada en marxa amb dotació total de personal podria retardar-se fins a final d'any, no implica necessàriament el tancament de la presó Model de València que, idealment, posseeix 600 places per a homes i dones però que, excepte en el centre femení, es troba totalment saturada.

En una primera fase, la futura Alcalá-Meco valenciana comptarà amb 702 places. En una segona etapa, la presó de Picassent obrirà per al públic presidiari d'altres 775 habitacions. Amb aquesta penitenciària el País Valencià hostatjarà un volum superior als cinquanta empresonats d'ETA. Nombre que, segons els projectes d'Interior i Justícia, anirà en augment.

### Salto del Negro

Mentre que al País Valencià el desembarcament de reus naturals d'Euskal Herria, i seguidors de l'organització armada ETA, no ha suscitat la més mínima polèmica entre els professionals de les forces polítiques, l'arribada de quatre captius a la presó insular de Salto del Negro, a Las Palmas de Gran Canària, ha agreujat les ja deteriorades relacions entre el govern centrista de les illes i l'executiu socialista de Madrid. Lorenzo Olarte, president del Cabildo Insular pel CDS, comparà recentment l'ocupant del ministeri de Justícia, Enrique Múgica Herzog, amb Francisco Franco. Sense consultar per a res amb el gabinet de govern canari, el ministre, d'origen basc, envià els presos d'ETA a les illes oest-africanes, seguint la millor tradició colonial amb què França transportava fins a la Guaiana els revoltosos i els po-



El futur centre de Picassent superarà Alcalá-Meco.



Mertxe Galdós, Antxón García, Estanis López i Ignacio Intxauspe, membres d'ETA a Castelló.



Ramón Bidaburu, Fermín Anzizar, Xabier Beloki i Josean Etxebarria, presos d'ETA a Alacant.

### Relació numèrica de presos polítics a l'Estat espanyol

Albacete .....	4	Cartagena .....	3	Martutene .....	2
Alcalà .....	71	Castelló (homes) .....	5	Múrcia .....	5
Almeria .....	6	Castelló (dones) .....	4	Nanclares .....	11
Alacant .....	5	Còrdova .....	1	Pamplona .....	1
Àvila .....	3	Daroca .....	4	Puerto-1 .....	7
Badajoz (homes) .....	5	El Dueso .....	8	Puerto-2 .....	2
Badajoz (dones) .....	3	Granada .....	1	Sevilla .....	58
Burgos .....	8	Herrera de la Mancha .....	177	Saragossa .....	1
Càceres .....	5	Osca .....	7		
Canàries .....	4	Jaén .....	1		
Carabanchel (hospital) .....	7	Logronyo .....	2		
Carabanchel (joves) .....	2	Lugo .....	2		
Carabanchel (dones) .....	34	Màlaga .....	3		

### Relació numèrica de presos polítics bascos a França

Fresnes .....	16	Lannemezan .....	2	Saint Maur .....	1
La Santè .....	10	Saint Michel .....	1	Perigueux .....	1
Fleury Merogis .....	3	Muret .....	2	Pau .....	2
Poitiers .....	2	Baiona .....	1		

Relació numèrica de presos polítics bascos a Itàlia ..... 1

lítics dissidents.

«Cal entendre-ho com un càstig. El que correspon als que han desbaratat tota maniobra de relançament de la via de la reinserció», opina Juan María Olano, portaveu de les Gestores pro-Amnistia del País Basc. Segons

Olano, «el càstig comença amb la barreja dels presos polítics amb els comuns, continua amb l'enduriment de les condicions de vida i se centra ara —continua dient— en la dispersió del col·lectiu per tota la geografia de l'estat espanyol, l'aïllament intern de l'em-

presonat i l'allunyament respecte dels seus familiars i amics o la necessitat d'ocupar dependències penitenciàries no habitables».

El viatge obligat fins al Salto del Negro dels militants o presumptes militants d'ETA «mostra ben clarament»,

per a Juan María Olano, «la voluntat del PSOE, amb l'assessorament d'Euskadiko Ezquerria i el silenci còmplice del PNV i d'Eusko Alkartasuna, d'arconar en aquelles illes, distants milers de quilòmetres d'Euskadi, els reus polítics bascos, alhora que impedeixen absolutament l'assistència mèdica i els consells dels seus advocats».

### Sols 'el Cebolla'

No hi ha cap presó catalana que custodie presos d'ETA. Ni Barcelona, ni Tarragona, ni Lleida tenen entre els seus barrots militants de l'organització armada. Les distintes oficines d'informació exterior, com també la totalitat dels sindicats de funcionaris de presons, ho han confirmat.

El Principat manté competències pròpies, i a elles es refereix Xavier Hernández, director general d'Institucions Penitenciàries de la Generalitat, per a explicar aquesta absència total de presoners d'ETA. «El trasllat de reclusos d'una administració penitenciària a un altra de distinta comunitat autònoma,



El poble basc vol la 'nacionalització' dels seus presos.

ve regulat pel Reial Decret 1436 de 1984 —observa—. Aquest decret —explica— estableix que a Catalunya no poden venir preventius de fora, tan sols els que depenen d'altres centres o jutjats de Catalunya. D'altra banda —afegeix el director general— els penats, que seria el cas dels condemnats que són membres d'ETA, no poden ser traslladats al Principat més que, en aquells casos en què aparega una vinculació familiar, social o laboral amb Catalunya. Fins ara —conclou— cap d'aquests supòsits s'ha donat quant als presos d'ETA».

Tampoc les Illes Balears compten amb presos afins a Euskadi Ta Askatasuna. La presó de Palma no té sinó presos comuns. L'únic reclus perillós que s'hi va estar, el gitano Goro Salvador Santiago Heredia, àlies *el Cebolla*, se'l van endur fora de l'illa. Joaquín Mejuto, director de la presó de Ciutat, explica la nul·la presència de reus d'ETA, «perquè és una presó molt massificada», i perquè, a més, «turisme i ETA no lliguen bé. On hi ha ETA sempre hi ha una sensació de perill». □

## Submissió o extermini

### Familiars de presos polítics bascos

**P**otser per a molta gent, per a quasi totes les persones que viuen a la resta de l'estat espanyol, les dues paraules que encapçalen aquest text no li diguen res. Per a nosaltres, familiars dels presos polítics bascos, en aquestes dues paraules es resumeix la realitat en que vivim des de fa quasi dotze anys. Realitat que s'ha vist agreujada des que el PSOE és al poder.

Nosaltres no hem escollit el paper que ens toca representar, ens ha vingut imposat per la realitat política que viu Euskal Herria. Realitat que és ocultada i manipulada abans que arribe al nostre poble. Coneixem les nostres limitacions, sabem qui domina els mitjans de comunicació de masses. És per això que l'únic instrument amb què comptem per tal d'enfrontar-nos a tantes mentides és el nostre testimoni.

Quan es parla dels presos polítics bascos, se'ls qualifica amb menyspreu d'*etarres* i es dibuixa una realitat molt diferent a la que representen les seues vides i els seus compromisos polítics.

Quan vivia el general Franco, a les presons de l'estat espanyol hi havia presos polítics de diferents ideologies. Presos bascos disseminats per les nombroses presons de la seua geografia. Després de la mort del dictador continuaven existint presos polítics i fou tan sols el clamor i la lluita del nostre poble que aconseguí treure'ls de la presó.

El 1977, el govern espanyol decretà l'amnistia per als presos polítics bascos. En aquell temps hi havia ja gestores pro-amnistia. El 9 de desembre d'aquest any era excarcarat l'últim presoner. Pocs dies després, les presons tornaven a omplir-se de presoners polítics bascos. Mesos després, l'últim amnistiat moria en una emboscada de la Guàrdia Civil.

Des d'aleshores, centenars de ciutadans bascos han passat per les presons de l'estat espanyol. Presos que ho havien estat durant l'època franquista, tornaven a ingressar en presó. Avui, importants sectors del nostre poble continuen lluitant per la consecució de l'amnistia, objectiu compartit per la immensa majoria. Per això, hem de deixar clar que el 1977 el govern espanyol no concedí l'amnistia, es limità simplement a una excarceració. Es per això, perquè les causes que provocaren l'existència de presos bascos durant el franquisme encara no ha desaparegut; actualment desenes d'ells continuen ingressant en presó.

Al llarg d'aquests dotze anys, els familiars, al igual que el presoners, hem anat coneixent presó per presó, i hem arribat fins a les Illes Canàries. Mentre això succeïa, el PSOE i els seus carcellers —la bel·ligerància que demostren ens fa pensar que no són funcionaris— continuen parlant de privilegis del presos polítics. Però la realitat es tossuda i contradu aquesta afirmació. Així, en els últims set anys, han mort sis d'aquests presos, a resultes de la política de presons que es practica contra ells, d'altres tenen malalties de caràcter irreversible i d'altres pateixen seqüeles provocades per les nombroses vagues de fam que han hagut de realitzar amb l'objectiu de defensar els seus drets.

Avui, distintes famílies basques tenim els nostres éssers estimats a les presons d'Alacant o Castelló. Cada vegada que hem anat a visitar-los ens hem trobat amb gent bel·ligerant i mal informada. Esperem que aquestes ratlles serveixen perquè aquesta gent iniciï un acostament seriós a la realitat del poble basc. Al mateix temps voldríem agrair la solidaritat que moltes persones ens han mostrat en el nostre forçós peregrinatge per tot l'estat. □